

Ulenkrug / Mecklenburg

Over runderen en mensen

Geen haar op mijn hoofd die er ooit aan had gedacht met ossen te werken, beter gezegd ossen te laten werken. En nu is het gewoon een feit dat we op de Ulenkrug bezig zijn met de dressuur van twee ossen, zodat ze de tuin kunnen bewerken en hout uit het bos kunnen slepen.

Max en Moritz oefenen het rustig aan de lijn lopen met Catinka en Julia.

Het is een beetje toeval geweest, deze uitdaging die ik, met een spoor naïviteit erin, ben aangegaan. Alles begon drie jaar geleden met de geboorte van Max en Moritz, de tweeling van een koe met weinig melk. Enkele flesjes zwarte thee later (tegen de spijsverteringsproblemen) waren de opgewekte kalfjes zeer gebonden... aan mij. Toen kwam de julizon, dat jaar bijzonder stralend in Noord-Duitsland. De kontjes, aan het vervellen wegens een scherpe diarree, verdroegen alleen een flinke portie zonnecrème. Resultaat was dat Max en Moritz echt erg afhankelijk werden. Kort en goed, een prima begin van socialisatie voor werkdieren. Vol enthousiasme stelde ik dus de groep voor de te kleine ploeg mensen en werkpaarden te steunen in hun zware werk. Ik ben bang voor paarden, maar – en daar komt de naïviteit om de hoek kijken – ik dacht dat het werken met runderen een stuk minder beangstigend zou zijn! Nu wegen Max en Moritz elk een ton. Ze zijn groter en dikker dan onze werkpaarden.

De eerste stappen in de dressuur waren meer dan twijfelachtig. Ik had geen enkele ervaring, noch met dieren, noch met het werken ermee. We hebben dus samen geleerd, de ossen en ik. Een stage van tien dagen bij een ossenmenger (ja hoor,

die bestaan) in de Elzas gaf me een idee van de richting die we moesten inslaan. Philippe Kulmann heeft een vijftigtal dieren en hooit met zijn ossen. De ossen werken met een juk. Maar Max en Moritz hebben geen horens. Ze zijn van het Oostenrijkse

ras Pinzgauer, waarvan een tak sinds generaties wordt geselecteerd om dieren zonder horens te krijgen. Dus moest ik een zadelmakerij vinden die garelen voor ossen maakt. Garelen voor ossen werden in Duitsland ontwikkeld eind jaren dertig, dat

wil zeggen onder het nationaal-socialistische regime. Het is cynisch en gruwelijk te weten dat Hitler het initiatief daarvoor nam, met het argument dat het juk een folter is voor de dieren. Als je de rest van de geschiedenis kent, blijft er bij die gedachte een steen in je maag liggen. Maar het is een feit dat het gareel echt praktisch is voor dieren zonder horens. Het verdeelt de trekkrachten evenwichtiger en dat betekent dus minder inspanning voor de dieren. Uiteindelijk vonden we in het zuiden van Duitsland een oude zadelmaker die voor ons twee prachtige garelen op maat heeft gemaakt.

Dankzij mijn korte ervaring met de ossen en de lange ervaring op de Ulenkrug met de werkpaarden, geven we nu een driedelige cursus over de omgang en het werken met dieren. Zo ongeveer alles wat met dit thema te maken heeft, wordt hier behandeld, van de verzorging van de dieren via de grondbewerking tot het repareren van werktuigen. De cursus wordt gedeeltelijk gefinancierd door een Noord-Duitse stichting voor milieu en ontwikkeling.

Ik ben geen 'terug naar grootvaders tijd'-type. Dat geldt ook voor het aanspannen van dieren. Dat is geen nostalgie of romantiek, maar eerder een middel om duidelijk te maken welke behoefte aan voeding en energie we hebben. En het is een verademing een ritme te vinden dat je niet wordt opgelegd. En vooral is het een weg naar een zekere onafhankelijkheid in deze maatschappij, die ons zo onverantwoordelijk maakt.

Julia Chaupin

Zwitserland

Voor een solidaire landbouw...

- ... tussen boeren en tuinders, lokaal en regionaal
- ... tussen mensen op het land en in de stad
- ... tussen producenten, veredelaars en handelaren
- ... tussen rijke en arme streken
- ... tussen regio's met akkerbouw en regio's met veeteelt
- ... tussen berg en dal
- ... tussen de landen in het Noorden en in het Zuiden
- ... tussen de huidige en de toekomstige generaties
- ... tussen onze behoefte aan voeding en milieubehoud

Landbouw is een zaak van iedereen. De toekomst ligt in onze handen en we moeten nu iets doen om ons en de komende generaties gezonde voeding te garanderen. Weg met de leer van concurrentie en speculatie met voedsel, die de solidariteit tussen mensen kapot maakt! Verzorging met gezond voedsel is een recht van alle mensen en we kunnen het realiseren. Het volksinitiatief 'Voor voedselsoevereiniteit. Landbouw betreft ons

allemaal' in Zwitserland gaat niet uit van de dogma's van het huidige landbouwbeleid. Het laat zien hoe landbouw zich duurzaam kan ontwikkelen: door meer arbeidsplaatsen in de landbouw; door boeren en tuinders onbeperkt recht te verlenen op gebruik, vermeerdering, ruil en verkoop van zaaigoed; door faire prijzen te rekenen op de binnenlandse markt en rechtvaardige lonen te betalen op internationaal niveau.

Daarnaast worden een gentechniekvrije landbouw geëist, een markt met meer transparantie en een versterking van korte lijnen tussen producenten en consumenten. Meer dan de helft van de nodige honderdduizend handtekeningen konden al verzameld worden. De rest moet maart 2016 binnen zijn. We hopen vooral de maatschappelijke discussie over dit thema op gang te brengen.

Raymond Gétaz

25 jaar Mas de Granier / Crau

Nieuw leven op het land

Een kwart eeuw geleden kwam Longo maï aan in de Zuidfranse Crau-vlakte en bracht weer leven op de Mas de Granier.

Met een kleine combine worden de verschillende soorten graan geoogst.

Deze verjaardag hebben we in juni uitvoerig gevierd, met concerten en een lekkere maaltijd samengesteld uit onze eigen producten. Radio Zinzine kwam met de mobiele studio over uit Limans en gaf de mensen uit

de streek de hele middag het woord. Met hulp van de vele gasten konden we met onze burens en vrienden uitgelaten dit jubileum vieren. Natuurlijk hebben we het ook gehad over de betekenis van een zelfvoorzienend

leven in een coöperatie en van een landbouw die ietwat afwijkt van wat in de streek te vinden is. Neem bijvoorbeeld de 7 ha grond waarop we graan verbouwen. Tien jaar geleden konden we dankzij de hulp van onze vriendenkring het terrein kopen. De vorige eigenaar had er jarenlang intensieve, industriële tuinbouw op bedreven, typerend voor de streek. Tomaten zonder smaak, giftige sla en massa's afval. We moesten het terrein eerst ontdoen van slangen voor druppelirrigatie, ijzerdraad en plastic. Containers vol haalden we eruit. Daarna moest er weer leven in de grond worden geblazen. En dat in een streek waar de lange zomerse hitte het land in een steppe verandert en waar bevoelen niet mogelijk is. Maar we waren gemotiveerd genoeg, omdat dit klimaat de komende jaren in steeds meer streken realiteit zal worden. En dus hebben we verschillende grondwerkingsmethoden bestudeerd om een verdichting van de ondergrond te vermijden. Ook met de vruchtwisseling probeerden we van alles uit, om geen kunstmest te moeten gebruiken.

Van graan tot brood

Sinds drie jaar is het veld in zes percelen verdeeld, waar twee vlindebloemige gewassen (stikstofleveranciers), broodtarwe, durumtarwe, voedererwten en gerst - in deze volgorde - groeien. We ploegen niet meer en rijden veel groen materiaal en mest uit. Natuurlijk telen we oude

en regionale gewassoorten, die jaar na jaar beter groeien en ook voor het broodbakken geschikt zijn. Het stro wordt in de tuin als bodembedekker gebruikt of in de stal voor de schapen.

Het ging ons niet om snelle successen, maar om een duurzame verbetering van de bodemstructuur. We hebben ons niet laten ontmoedigen door meerdere slechte oogsten of door de noodzaak groenbemesting te telen, die dus niet voor de keuken bestemd is. Des te gelukkiger waren we in juli, toen een wondermooie oogst kon worden binnengehaald. Het beeld van de kleuren en vormen van ongeveer vijftien verschillende soorten broodtarwe was indrukwekkend. Nu gaat het graan naar Grange neuve, om daar in de zaaigoedschuur gezuiverd te worden van steentjes en onkruidzaad. Als een van de bakkers van de Mas de Granier kijk ik, Johannes, uit naar het eerste broodbakken met eigen meel, zoals een vijfjarig kind op Sinterklaas wacht. Hoe zal het graan te malen zijn? Hoe gaat het zetmeel in het deeg werken, bij zo weinig gluten? Welke structuur zal het broodkrum hebben? Hoe zal de smaak zijn en hoe lang blijft het vers? We bakken twee keer per week voor onszelf en een keer per week voor de verkoop. En dan nemen we onze verplaatsbare oven ook nog vaak mee naar markten en dorpsfeesten. Groot en klein geniet daar dan van zelfgemaakt brood, pizza's en gebak.

Johannes en Max

Treynas / Ardeche

Wandeling door de Grangette

Begin augustus nodigde de coöperatie Treynas alle Longo maï-coöperaties uit voor een bijeenkomst over bos, houtverwerking, zelfvoorziening en financiële autonomie.

We hebben geanimeerde discussies gevoerd die veel beloven voor de toekomst, maar ook tijd genomen de hele boerderij en de bijbehorende bosgebieden te bezichtigen. Het was goed te merken dat de bewoners hier een brede kennis vergaard hebben over bosbeheer, houthakken, hout slepen met paarden en houtverwerking. Enkele demonstraties van hun kunnen onderstreepten deze indruk. Met stralend weer maakten we een lange wandeling door de 100 ha bos die de coöperatie bezit, waaronder ook het bos van de Grangette, dat in 2011 kon worden gekocht met de financiële steun van de Longo maï-vriendenkring. Bij elke etappe van de wandeling kregen we uitvoerig uitleg over de toestand waarin de verschillende stukken bos verkeren en de maatregelen die er getroffen worden. Elk jaar lopen hier zo'n twintig mensen stage in het hout slepen met paarden. Per cursus zijn dat zes tot acht mensen. Ongeveer net zo veel mensen leren houthakken.

"We stimuleren de cursisten zelf het heft in handen te nemen, de bomen te kiezen die ze moeten omhakken en de bomen die moeten blijven staan", legt Lolo uit. Het is een bos voor scholing. Maar vooral een bos met veel leven. "In een bos mag het er niet netjes uitzien, die donkere rij-

en aanplant die aan een leger soldaten doet denken, is verschrikkelijk. Hier komen nu steeds meer mensen uit de buurt wandelen. In de streek kennen ze alleen de kaalslag, niemand doet wat wij doen, dit is nogal revolutionair..."

De loofbomen worden systematisch beschermd om de diversificatie van het bos te stimuleren. Het gedeelte dat met Douglassparren is beplant wordt elk jaar bewerkt, het ene stuk na het andere. Er moet worden uitgedund, de zon moet er weer doorheen kunnen schijnen, andere boomsoorten moeten een plaats krijgen. Te snel mag dat niet gebeuren, omdat de wind hier enorme schade kan aanrichten als er te veel vrije ruimte is...

Know-how gevraagd

Elk jaar komt er genoeg hout uit het bos, zowel voor de dakstoelen die de groep in opdracht krijgt, als voor de bouwwerkzaamheden in de andere Franse Longo maï-coöperaties. De groep krijgt ook geregeld aanvragen om ergens met de paarden hout te slepen. Afgelopen winter waren ze bijvoorbeeld in Chirols in Zuid-Ardèche. Met houthakkers en paarden hebben ze daar de prachtige terrassen die onder een aanplant van Douglassparren waren verdwe-

nen, zorgvuldig bewerkt en hersteld. Hun kennis en kunde is dus veel gevraagd.

Deze kijk op het bos delen we met alle leden van het netwerk alternatief bosbeheer. Jammer genoeg vormen we in Frankrijk echt een uitzondering. Bosgebieden zijn over het algemeen in groot gevaar, hout is een tamelijk goedkope grondstof geworden die

wordt verkocht, gekocht en verbrand om stroom te produceren. Zo wordt in de biomassacentrales van Gardanne in de Provence en Pierrelatte in het Rhônedal elke twee minuten een vrachtwagenlading hout verbrand. Er zijn dus heel wat meer bossen te redden...

Bertrand Burollet

De boswandeling wordt een echte ontdekkingsreis door de uitleg van Paco en Lolo.

Solidair zaad

In april waren we voor de derde keer in Griekenland op het zaaigoedfestival van Peliti in Paranesti.

Ook deze keer waren we onder de indruk van de energie en het enthousiasme van dit netwerk, dat steeds groeit en nu bestaat uit achttien lokale groepen en een satellietgroepering in Bulgarije. Net als in de jaren ervoor kwamen enkele duizend tuinliefhebbers naar dit kleine dorp in de heuvels van het Rhodopegebergte, in de buurt van de grens met Bulgarije. De streek is tamelijk verlaten en het toerisme speelt er geen rol. De toegenomen belangstelling voor tuin en zaaigoed is voor een deel te verklaren door de jarenlange economische crisis in Griekenland.

De grote vernieuwing dit jaar was het zaaigoedhuis op het terrein van Peliti. Het stenen gebouw is af, maar het heeft wel een gat in de begroting geslagen. De vereniging heeft een internationale oproep voor steun gedaan.

Op het festival ontmoetten we Julia Bal-Tal uit het collectief Bienenwerder bij Berlijn en Ferdi en Zoë Beau, broer en zus uit Frankrijk. Ze zetten zich in voor een indrukwekkende actie om zaaigoed en kennis over het hoe en wat van de zelfvoorziening naar Syrië over te brengen.

Zaaigoed voor Syrië

Julia vertelt: *“Natuurlijk is zaaigoed een centraal thema, zonder zaaigoed is niets mogelijk. We zijn actief*

binnen het netwerk van Via Campesina. Helaas kunnen we geen grote hoeveelheden graan brengen. Met groentezaad is dat anders. In ons netwerk ruilen we sinds lang zaaigoed en we weten hoe we het moeten vermeerderen. We kunnen de Syrische bevolking gevarieerd en zaaivast zaaigoed aanbieden. De mensen met wie we samenwerken hebben nagevraagd welk zaaigoed het meest geschikt is. Ook in Syrië was de landbouw grootschalig en geïndustrialiseerd. Veel mensen weten niet meer hoe ze gewassen kunnen telen en er ook weer zaaigoed uit kunnen halen. Dat is een belangrijk punt in onze discussies, hoe we deze kennis kunnen doorgeven. Elke twee of drie maanden komen we bij de grens bij elkaar voor deze workshops. We willen ook handleidingen samenstellen, niet alleen over zaaigoedwinning, maar ook over de verbouw van gewassen, compost, vruchtwisseling... In Syrië bestaat een goed netwerk van zelfstandige radio-stations. Het hoe en wat van tuinbouw wordt nu via hen verspreid. Peliti draagt veel bij aan deze solidariteitsactie. Ze geven veel zaaigoed en maken extra tuinen om zaaigoed voor Syrië te produceren. Dat is belangrijk, want Griekenland ligt in dezelfde klimaatzone als Syrië. We verzamelen trouwens ook zaaigoed

Op het zaaigoedfestival van Peliti kunnen de bezoekers gratis zakjes zaaigoed meeneemen. Ook de vertegenwoordigers van zaaigoedverenigingen uit het buitenland zoeken hier graag naar nieuwigheden. Op de achtergrond is het nieuwe zaaigoedhuis te zien.

in Duitsland en Oostenrijk. Er is een stel Fransen dat deze zomer met een openluchtbioscoop op reis gaat om zaaigoed en geld op te halen. We hopen dat ons initiatief bijdraagt aan het weer op gang brengen van de voedselvoorziening in Syrië.”

Verzet tegen een goudmijn

Het festival in Paranesti is een goede gelegenheid mensen uit andere delen van Griekenland te ontmoeten die zich voor het ene of andere doel inzetten. Zo ontmoetten we een groep vrouwen uit Chalkidiki, een streek ten oosten van Thessaloniki. Hier wordt een strijd gevoerd tegen de exploitatie van een bovengrondse goudmijn door de Canadese onderneming Eldorado Gold. Na het festival waren we drie dagen in Chalkidiki en hebben we het enorme gat gezien dat boven in de berg is geslagen. Als deze mijnbouw niet wordt gestopt, wordt dat gat zevenhonderd meter breed en achthonderd meter diep,

wat verwoestende consequenties zal hebben voor het schitterende bos van Skouries, voor het grondwater, voor de dorpen in de omgeving en voor de traditionele economie van de streek.

Deze reis was ook een gelegenheid te proberen te begrijpen wat het betekent dat de regering gevormd wordt door de Syriza-partij. We kunnen niet zeggen dat ze 'aan de macht' zijn gekomen, dat hebben de gebeurtenissen van de afgelopen weken laten zien. In april was wel te merken dat de regering de situatie niet onder controle had en ook geen kans kreeg in alle rust een eigen beleid te voeren. Iedereen die we gesproken hebben begroet de sfeerverandering, als een raam dat geopend wordt, waardoor een zuchtje frisse wind naar binnen waait. Maar een zekere teleurstelling is eveneens voelbaar. Het is niet het moment de strijd voor een echte ommekeer op te geven.

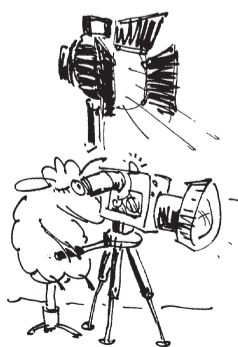
Nick Bell

Zaaigoed voor iedereen

Drie jaar lang hebben we gewerkt aan de leerfilm over zaaigoed. Oorspronkelijk waren we van plan een korte film van anderhalf uur maken, maar door onze behoefte de productie van zaaigoed in alle detail uit te leggen, hebben we nu een film van zeven uur, verdeeld over vier dvd's.

De film leert je alles over verschil, veelvoud, bevruchting, cyclus, winning en conservatie van zaden van 32 groenten. De film is verdeeld in modules van 4 à 15 minuten per plant, die onafhankelijk van elkaar kunnen worden bekeken. Enkele meer theoretische modules hebben we hieraan toegevoegd, bijvoorbeeld over de bevruchting, waarin de rol van insecten en wind, kruisingsproblemen tussen rassen van dezelfde soort en de vraag wat een zaadje eigenlijk is, aan de orde komen. Andere modules leggen uit hoe je in een tuin verschillende rassen van elkaar kunt afscheiden en hoe je zaad met behulp van water of juist droog uit de vrucht kunt winnen. Op de website www.seedfilm.org vindt u een inhoudsopgave, artikelen en documentatie en een korte introductiefilm. Bij de dvd is een boekje met uittreksels hiervan vervaardigd. We hopen een aantrekkelijke pedagogische methode te hebben gevonden om iedereen die eigen zaad kan en wil produceren te motiveren. Zaaivaste cultuurgewassen zijn de basis voor een onafhankelijke voedselproductie. Doe mee met de verspreiding ervan, in de buurt, op zadenruilbeurzen of geef ze weg aan mensen die er behoefte aan hebben.

Sylvie Seguin

From seed to seed: een box met vier dvd's in het Engels, Duits en Frans van 436 minuten, met een boekje. Bestellen bij de Stichting Pro Longo maï in Amsterdam of op de website www.seedfilm.org Prijs € 50,- plus porto. Mogelijk komt er ook nog eens een Nederlandse versie, maar dat kunnen we nu nog niet beloven.

Le Montois / Zwitserland

Zomerse karweitjes

Na de regenachtige zomer van vorig jaar is het weer ook dit jaar op hol geslagen: we verlangen naar regen. Vergeleken met de andere boerderijen in de streek hebben we dankzij onze ligging nog geen gele weiden. Maar we zullen de komende winter geen overvloed aan voer hebben voor de dieren. In de tuin ziet het er gelukkig beter uit, dankzij de bevloeiing en de vele helpende handen. Voor onze zelfvoorziening is er genoeg, ook nu onze groep een stuk groter is. Vaak zitten meer dan vijftien mensen aan tafel. Behalve de vaste bewoners zijn er meestal ook mensen uit de andere coöperaties en gasten die Longo maï willen leren kennen. Af en toe krijgen we ook aanvragen van groepen die bij ons een bijeenkomst willen organiseren. Als het even kan stellen we hen onze infrastructuur ter beschikking. Om het samenleven in al zijn facetten ruimte te geven, bouwen we voortdurend aan het huis. Een nieuwe overdekte veranda is er gekomen, de vloer in de grote kamer is vernieuwd en nu zijn we bezig de keuken te

vergroten, om gemakkelijker voor grotere groepen mensen te kunnen koken en ook om groente en fruit in te maken. Daarom verhuist het aan de keuken grenzende washok naar de stal en kunnen we zo twintig vierkante meter bij de keuken voegen. We hopen alles eind september af te hebben.

Niet alleen de landbouw en de verbouwing houden ons bezig. De tentoonstelling 40 jaar Longo maï werd afgelopen winter voor de laatste keer vertoond in Delémont. De tentoonstelling was voor veel mensen een goede gelegenheid ons te bezoeken en ook na de sluiting bleef die belangstelling bestaan. We krijgen nog steeds geregeld bezoeks aanvragen. In ons dorp Undervelier zetten we ons in voor het behoud van de school en voor de opvang van vluchtelingen. We ondersteunen het burgerinitiatief voor voedselsovereiniteit en we doen mee met het verzamelen van de vereiste honderdduizendhandtekeningen (zie pagina 1). Vervelen doen we ons nooit!

Remo Wyss

Roemenië / Zwitserland

Lang leve onze samenwerking!

Sinds enkele jaren zoeken wij, van het project Hosman durabil in Transsylvanië, meer contact met de mensen van Longo maï. Ze hebben ons in moeilijke tijden gesteund en we nemen deel aan de intercoöperatieve bijeenkomsten die geregeld gehouden worden.

Dit voorjaar hebben we subsidie ontvangen van het Zwitsers-Roemeens samenwerkingsprogramma. Met ons project 'Solidariteit voor economische ontwikkeling in de Harbachvallei' krijgen we nu de kans de ontwikkeling van de lokale en regionale economie in een van de grensstreken van de Europese Unie een flinke duw in de goede richting te geven. Het versterkt onze motivatie, die ons tot nu toe heeft aangezet tot het in stand houden van de oude molen in Hosman en de bouw en inrichting van de bakkerij, vijf jaar geleden.

In het kader van dit project, dat tot februari 2017 is gefinancierd, zullen we in de streek meer dan twintig verschillende cursussen aanbieden. We hebben thema's gekozen die voor ons en de mensen in de Harbachvallei van belang zijn. Natuurlijk komt het broodbakken aan de orde, maar ook het snoeien van fruitbomen (dat sinds een generatie verwaarloosd wordt), het smeedwerk, weven en andere wolverwerking, behoud en vermeerderen van zaaigoed, drogen van groente en fruit en de bijenteelt. Een groot deel van de cursussen zal plaatsvinden op de oude molen in Hosman. Met de cursus boom-snoeien zullen we van dorp tot dorp trekken. Dat zal ook helpen nieuwe contacten te leggen met mensen uit de omliggende dorpen. De afgelopen jaren hebben we daar nauwelijks tijd voor gehad.

Met de subsidie kunnen we ook het dak van de grote schuur van de molen repareren. Daarin willen we een centrum voor cursussen en bijeenkomsten inrichten. De schuur krijgt een verwarming, een keuken en drie

cursusruimtes onder het dak. Zo kunnen we meer mensen tegelijkertijd herbergen en ook langerdurende cursussen aanbieden. Onder de huidige omstandigheden waren bijvoorbeeld cursussen van meer dan een dag niet mogelijk. De cursusleiders komen allemaal uit de coöperaties van Longo maï. Het is voor iedereen een goede gelegenheid kennis te maken met onze activiteiten in deze Roemeense streek. We hebben trouwens niet te klagen over een gebrek aan belangstelling. Dit jaar hebben we al veel meer bezoek gehad dan vorig jaar.

In juli hebben we meegedaan aan een workshop in Grange neuve over het winnen van zaaigoed. We hebben veel opgestoken over de betekenis van traditioneel zaaigoed, het behoud en vermeerderen van oude rassen en we konden ook de theorie praktisch toetsen. In Roemenië vermeerderen veel mensen nog hun eigen zaaigoed, maar de kennis erover dreigt te verdwijnen en er is een groot gebrek aan uitwisseling en ruilen. We zijn sinds een paar jaar lid van de Roemeense boerenvereniging EcoRuralis, die ook zadenruilbeurzen organiseert. We hopen nu ook met eigen zaaigoed daaraan te kunnen meedoen.

Jochen Cotaru

Provence

Bezoek uit Sarajevo

Deze zomer konden we dankzij het Europese Burgerforum en Radio Zinzine het 'RKUD Proleter Orkestar' uit Sarajevo uitnodigen voor een concert in het amfitheater van de Longo maï-coöperatie in Limans. De meeste jonge musici bleven op de coöperatie overnachten, de ouderen sliepen bij vrienden uit de streek. Zo konden we voorafgaand aan het concert intensieve, maar helaas maar korte gesprekken voeren - vooral in het Engels. Het Ensemble 'RKUD Proleter' is de oudste culturele vereniging van Bosnië-Herzegovina en werd in 1905 onder het Oostenrijks-Hongaars regime opgericht. Sindsdien heeft de vereniging veel oorlogen en crises overleefd, zonder zich aan te sluiten bij het ene of andere nationalisme. Ze zien zichzelf vooral aan de kant staan van de arbeiders. Sinds duizenden jaren is Sarajevo een poort tussen Oost en West, tussen

Noord en Zuid en tussen christenen, moslims en joden. In de muziek en de liederen van deze streek vind je al die invloeden terug. De driehonderd leden, die meerdere koren, orkesten en dansgroepen vormen, willen dat deze klanken blijven bestaan en worden doorgegeven aan nieuwe jonge talenten. Sinds jaren spelen ze op internationale festivals. De meeste musici zijn amateurs, omdat ze in Sarajevo niet van de muziek kunnen leven. Het verhaal gaat dat wie eenmaal in Sarajevo is geweest er steeds weer naar teruggaat.

Wij hopen dat dat voor ons ook een beetje geldt en dat het Ensemble 'RKUD Proleter' niet voor de laatste keer bij ons te gast is geweest.

Elke Furet

Ecologisch bouwen in de Provence

Sinds april zijn we bezig met de binnenmuren van ons grote gemeenschapshuis in Limans. De muren worden opgetrokken met stroleembouw, dat wil zeggen dat een mengsel van stro en leem tussen een glijdende houten bekisting wordt gegoten en gestampt. Als we hiermee klaar zijn kunnen we binnen beginnen met de plamuur van leem en zand. Met veel dank aan alle mensen die hier in de Provence met handen en voeten meehelpen dit grote bouwwerk af te maken!

Colofon

Het Nieuws uit Longo maï verschijnt drie keer per jaar
Hoofdredactie: Babette Stipp
Productie: Michael Rössler, Ieke Dekker
Druk: Kunstwerk14, Dargun

Contactadres:
Stichting Pro Longo maï
Polanenstraat 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 06 28 45 17 62
IBAN: NL86INGB0000314983
info@longomai.nl - www.longomai.nl

Le Montois, CH-2863 Undervelier
Tel. 0041 32 42 65 971

Grange neuve, F-04300 Limans
Tel. 0033 492 73 05 98

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68
D-17159 Dargun
Tel. 0049 39959 23881

Hof Stopar, Lobnik 16
A-9135 Eisenkappel
Tel. 0043 4238 8705